

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

W Wielkim Księstwie Luksemburga wyróżnia się osiem rodzajów postępowań dotyczących niewypłacalności (*les procédures d'insolvabilité*).

Trzy z nich mają zastosowanie wyłącznie do przedsiębiorców (osób fizycznych i prawnych):

postępowanie upadłościowe (*la procédure de faillite*), uregulowane w kodeksie spółek handlowych (Code de Commerce), ma na celu likwidację majątku przedsiębiorcy, który stał się niewypłacalny i utracił zdolność kredytową;

postępowanie układowe (*le concordat préventif de faillite*), o którym mowa w ustawie z dnia 14 kwietnia 1886 r. o postępowaniu układowym (loi du 14 avril 1886 concernant le concordat préventif de la faillite), to postępowanie, z którego – na określonych warunkach – mogą skorzystać dłużnicy spełniający warunki upadłości. Jeżeli chodzi o zawarcie układu przez pozostawienie wierzycielom aktywów dłużnika należących do masy upadłości, celem tego postępowania jest – tak jak w postępowaniu upadłościowym – likwidacja majątku przedsiębiorcy, który pozostawił im swoje aktywa. Różnica między tym postępowaniem a postępowaniem upadłościowym polega jednak na tym, że przedsiębiorca unika skutków postępowania upadłościowego;

zarząd komisaryczny (*la procédure de gestion contrôlée*), o którym mowa w rozporządzeniu Wielkiego Księcia z dnia 24 maja 1935 r. w sprawie zarządu komisarycznego (arrêté grand-ducal du 24 mai 1935 instituant la gestion contrôlée), ma na celu przeprowadzenie restrukturyzacji działalności gospodarczej przedsiębiorcy, który o jego ustanowienie wystąpił. Z tego postępowania mogą jednak skorzystać również ci przedsiębiorcy, którzy pragną, aby ich aktywa zostały spieniężone w możliwie najkorzystniejszy sposób.

Poza tymi postępowaniami w prawie luksemburskim (art. 593 i nast. kodeksu spółek handlowych) przewidziano postępowanie, dzięki któremu przedsiębiorcy mogą – na określonych warunkach – uzyskać moratorium w spłacie zadłużenia.

Czwarte z kolei postępowanie, określane jako postępowanie odłożeniowe (*la procédure de surendettement*), przeznaczone jest wyłącznie dla osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami. Postępowanie to wprowadzono ustawą z dnia 8 stycznia 2013 r. o restrukturyzacji nadmiernego zadłużenia (loi du 8 janvier 2013 sur le surendettement), a jego celem jest umożliwienie wnioskodawcom naprawy ich sytuacji finansowej poprzez sporządzenie planu spłaty zobowiązań.

Wyróżnia się ponadto szczególne postępowania dotyczące niewypłacalności w odniesieniu do dla notariuszy, instytucji kredytowych, zakładów ubezpieczeń i przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania (postępowania te znalazły się poza zakresem niniejszego opracowania, ponieważ mają one zastosowanie wyłącznie do osób wykonujących szczególne zawody lub prowadzących działalność w określonym sektorze).

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

1. Postępowanie upadłościowe

Postępowanie upadłościowe sąd wszczyna na wniosek dłużnika, na wniosek o ogłoszenie upadłości dłużnika złożony przez co najmniej jednego wierzyciela bądź z urzędu.

Przedsiębiorcy składają wniosek o ogłoszenie upadłości w sekretariacie sądu okręgowego (*tribunal d'arrondissement*) właściwego w sprawach gospodarczych dla miejsca zamieszkania lub siedziby statutowej przedsiębiorcy. Wniosek ten należy złożyć w terminie jednego miesiąca od dnia wystąpienia przesłanek ogłoszenia upadłości.

Jeżeli co najmniej jeden wierzyciel dłużnika postanowił złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości przedsiębiorcy, powinien zwrócić się do komornika sądowego (*huissier de justice*), który wzywa tego przedsiębiorcę do stawienia się przed sądem okręgowym właściwym w sprawach gospodarczych w terminie ośmiu dni (wezwanie w trybie pilnym, *assignation à date fixe*), aby sąd rozpoznał podstawy wniosku o ogłoszenie upadłości.

Sąd może wszcząć postępowanie upadłościowe również z urzędu, na podstawie dostępnych mu informacji. Wówczas sąd ma obowiązek – za pośrednictwem sekretariatu sądu – wezwać osobę, wobec której wszczął postępowanie upadłościowe, na posiedzenie niejawne (*chambre du conseil*) w celu złożenia wyjaśnień.

Przed ogłoszeniem upadłości przedsiębiorcy sąd okręgowy właściwy w sprawach gospodarczych (zwany dalej „sądem gospodarczym” – *tribunal de commerce*) obowiązany jest ustalić, czy osoba lub spółka, której dotyczy postępowanie, spełnia następujące trzy wymogi:

posiada status przedsiębiorcy – jest osobą fizyczną, która w ramach swojej zwykłej działalności zawodowej (główniej albo dodatkowej) prowadzi działalność uznawaną przez przepisy prawa za działalność gospodarczą (np. działalność, o której mowa w art. 2 kodeksu spółek handlowych), albo osobą prawną posiadającą jedną z form prawnych, o których mowa w zmienionej ustawie z dnia 10 sierpnia 1915 r. o spółkach handlowych (loi modifiée du 10 août 1915 concernant les sociétés commerciales) (np. *société anonyme* – spółka akcyjna, *société à responsabilité limitée* – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnia itd.);

zaprzestała spłaty swoich zobowiązań – oznacza to, że nie spłaca wymagalnych zobowiązań bezspornych (np. nie płaci wynagrodzeń, składek na ubezpieczenie społeczne itd.), przy czym nie bierze się w tym względzie pod uwagę zobowiązań terminowych, warunkowych lub niepełnych; oraz utraciła zdolność kredytową – przedsiębiorca nie może już zaciągnąć kredytu w banku bądź zobowiązań u swoich dostawców lub wierzycieli.

Chociaż do stwierdzenia, że przedsiębiorca stał się niewypłacalny, wystarczy zasadniczo, że odmówił spłaty choćby jednego bezspornego i wymagalnego zobowiązania (bez względu na jego wysokość) lub nie był w stanie takiego zobowiązania uregulować, samo wystąpienie zwykłych, przejściowych problemów z płynnością finansową nie wskazuje jeszcze, że znajduje się on w stanie upadłości, o ile przedsiębiorca ten zdola uzyskać finansowanie, które pozwoli mu kontynuować działalność i wykonywać swoje zobowiązania.

2. Postępowanie układowe

Z postępowania układowego mogą skorzystać wyłącznie „dłużnicy, którzy znaleźli się w niekorzystnej sytuacji oraz wykazują dobrą wiarę”. O tym, czy dłużnik spełnia te przesłanki, rozstrzyga sąd na podstawie oceny okoliczności faktycznych sprawy.

Po otrzymaniu wniosku sąd gospodarczy wyznacza jednego ze swoich sędziów do przeprowadzenia oceny sytuacji wnioskodawcy, a następnie sporządzenia z tej oceny sprawozdanie.

Na podstawie tego sprawozdania sąd może, ale nie ma takiego obowiązku, przyznać przedsiębiorcy odroczenie spłaty, tak aby mógł on przedstawić wierzycielom propozycje układowe.

3. Zarząd komisaryczny

Dłużnik będący przedsiębiorcą powinien złożyć uzasadniony wniosek do sądu gospodarczego, w którego okręgu znajduje się jego główne miejsce prowadzenia działalności lub – w przypadku spółki – siedziba statutowa.

Przedsiębiorca może ubiegać się o ustanowienie zarządu komisarycznego, jeżeli utracił zdolność kredytową lub nie jest w stanie spłacić wszystkich swoich zobowiązań. Ponadto we wniosku należy określić sposób restrukturyzacji działalności dłużnika albo korzystne spieniężenie jego aktywów. Wreszcie zgodnie z orzecznictwem dłużnicy powinni postępować zgodnie z dobrą wiarą. W tym kontekście sąd może w ramach swojej władzy dyskrecyjnej ocenić, czy w świetle okoliczności faktycznych sprawy przedsiębiorca jest w dobrej wierze, co jest warunkiem koniecznym dopuszczenia go do tego postępowania.

4. Nadmierne zadłużenie

Nadmierne zadłużenie dotyczące osób fizycznych jest sytuacją, w której dłużnik posiadający miejsce zamieszkania na terytorium Wielkiego Księstwa Luksemburga wyraźnie nie jest w stanie regulować wszystkich wymagalnych oraz krótkoterminowych zobowiązań niezwiązanych z działalnością gospodarczą, ani wywiązać się z solidarnego zobowiązania zabezpieczenia lub spłaty zadłużenia osoby fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą lub spółki, o ile *de facto* ani *de iure* nie zarządzał tą spółką.

Postępowanie wspólnej spłaty zobowiązań obejmuje trzy następujące etapy:

postępowanie ugodowe (*la phase du règlement conventionnel*), prowadzone przed Komisją Mediacyjną w sprawach Nadmiernego Zadłużenia (Commission de médiation en matière de surendettement);

sądowe postępowanie naprawcze (*la phase du redressement judiciaire*), prowadzone przez sąd pokoju (*juge de paix*) właściwy dla miejsca zamieszkania nadmiernie zadłużonego dłużnika;

postępowanie likwidacyjne dotyczące majątku osobistego dłużnika (*la phase du rétablissement personnel*), tzw. „upadłość osobista” (*faillite civile*), prowadzone przez sąd pokoju właściwy dla miejsca zamieszkania nadmiernie zadłużonego dłużnika.

Należy mieć na uwadze, że postępowanie likwidacyjne dotyczące majątku osobistego dłużnika, które ma charakter subsydiarny względem pozostałych dwóch etapów postępowania wspólnej spłaty zobowiązań, można przeprowadzić jedynie wówczas, gdy nadmiernie zadłużony dłużnik znajduje się w sytuacji nieodwracalnej, tj. wówczas, gdy dłużnik nie jest w stanie wdrożyć:

środków przewidzianych w planie spłaty zobowiązań przyjętym w postępowaniu ugodowym; lub

środków zaproponowanych przez Komisję Mediacyjną w ramach planu spłaty zobowiązań przyjętego w postępowaniu ugodowym; oraz

środków określonych w sądowym postępowaniu naprawczym.

Należy również zauważyć, że wnioski o wszczęcie postępowania układowego należy adresować do przewodniczącego Komisji Mediacyjnej.

Formularz wniosku o wszczęcie postępowania ugodowego można pobrać ze strony internetowej pod adresem:

<https://justice.public.lu/fr/creances/surendettement.html>

Ponadto wierzyciele nadmiernie zadłużonego dłużnika zgłaszają swoje wierzytelności do Biura Informacji i Porad w sprawach Nadmiernego Zadłużenia (Service d'information et de conseil en matière de surendettement).

Formularz wniosku można pobrać pod adresem: <https://justice.public.lu/fr/creances/surendettement.html>.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

1. Postępowanie upadłościowe

Po wydaniu przez sąd postanowienia o ogłoszeniu upadłości upadły automatycznie traci prawo zarządu wszystkimi składnikami swojego majątku, nawet tymi, które mogą mu zostać zwrócone po ogłoszeniu przez sąd upadłości.

Utrata prawa zarządu dotyczy wszystkich rzeczy ruchomych i nieruchomości upadłego. Celem tego mechanizmu jest ochrona interesów ogółu wierzycieli.

Ogólnie rzecz biorąc, po przybyciu do pomieszczeń upadłego syndyk (*curateur*) sporządza spis inwentarza znajdujących się tam składników majątku.

Sporządzając spis, syndyk powinien zadbać o podział składników majątku na te, które należą do upadłego i te, do których osoby trzecie mogą zgłaszać różne roszczenia.

Spieniężając aktywa (rzeczy ruchome i nieruchomości) dłużnika, syndyk ma zadbać o jak najlepsze uwzględnienie interesów ogółu wierzycieli. Sprzedaż tych składników przez syndyka wymaga uzyskania zezwolenia sądu. Rzeczy ruchome i nieruchomości upadłego podlegają sprzedaży na zasadach określonych w kodeksie spółek handlowych. Zyski ze sprzedaży tych aktywów w ramach postępowania dotyczącego niewypłacalności należy złożyć na specjalnie do tego celu utworzonym rachunku bankowym.

2. Nadmierne zadłużenie

Sąd sporządza ocenę sytuacji finansowej i społecznej dłużnika w celu zweryfikowania wierzytelności oraz wyceny aktywów i pasywów.

Po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania likwidacyjnego dotyczącego majątku osobistego dłużnika i stwierdzeniu, czy są aktywa podlegające spieniężeniu sąd przystępuje do likwidacji majątku dłużnika.

Sąd orzeka w sprawie wszystkich spornych wierzytelności i nakazuje likwidację majątku osobistego dłużnika. Spieniężeniu nie podlegają jedynie przedmioty codziennego użytku oraz składniki majątku osobistego, które są dłużnikowi niezbędne do pracy zarobkowej. Majątek nadmiernie zadłużonego dłużnika likwiduje się w postępowaniu likwidacyjnym dotyczącym majątku osobistego dłużnika zgodnie z celem przewidzianym w przepisach prawa, którym jest naprawa sytuacji finansowej dłużnika poprzez umożliwienie godnego życia jemu oraz członkom jego gospodarstwa domowego.

W całym postępowaniu likwidacyjnym prawa dłużnika oraz czynności w imieniu dłużnika względem jego majątku wykonuje wyznaczony przez sąd syndyk (*liquidateur*).

W terminie sześciu miesięcy syndyk (*liquidateur*) ma obowiązek sprzedać aktywa dłużnika w sposób polubowny lub przeprowadzić sprzedaż przymusową. Skutki postępowania likwidacyjnego dotyczącego majątku osobistego dłużnika:

jeżeli zyski z likwidacji majątku dłużnika w postępowaniu likwidacyjnym są wystarczające do zaspokojenia roszczeń wierzycieli, sąd zamyka postępowanie;

jeżeli zyski z likwidacji majątku dłużnika w postępowaniu likwidacyjnym nie wystarczają do zaspokojenia roszczeń wierzycieli, sąd wydaje postanowienie o zamknięciu postępowania z powodu niewystarczających aktywów;

jeżeli dłużnik nie ma innych aktywów poza przedmiotami codziennego użytku i składnikami majątku osobistego, które są niezbędne do pracy zarobkowej, sąd zamyka postępowanie z powodu niewystarczających aktywów;

jeżeli aktywa stanowią wyłącznie rzeczy pozbawione wartości rynkowej lub ich sprzedaż pociągnęłaby za sobą nieproporcjonalnie wysokie koszty względem ich wartości rynkowej, sąd zamyka postępowanie z powodu niewystarczających aktywów.

Zamknięcie postępowania z powodu niewystarczających aktywów powoduje umorzenie wszystkich zobowiązań dłużnika niezwiązanych z jego działalnością gospodarczą.

Z umorzenia zobowiązań dłużnika niezwiązanych z działalnością gospodarczą wyłącza się jednak następujące rodzaje długów:

długi spłacone przez współdłużnika lub przez poręczyciela zamiast dłużnika;

długi, o których mowa w art. 46 ustawy, tj. bieżące świadczenia z tytułu zobowiązań alimentacyjnych oraz świadczenia odszkodowawcze przyznane ofiarom umyślnych przestępstw z użyciem przemocy w związku z doznany przez nie uszczerbkiem na zdrowiu.

Długi, o których mowa w art. 46 ustawy, mogą jednak zostać umorzone, jeżeli wierzyciel zgodził się na odroczenie ich spłaty, restrukturyzację lub ich umorzenie.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

1. Postępowanie upadłościowe

Po wydaniu przez sąd postanowienia o ogłoszeniu upadłości upadły automatycznie traci prawo zarządu wszelkimi swoimi aktywami, w tym nawet tymi, które mogą mu przyspaść.

Po wydaniu takiego postanowienia majątek dłużnika trafia pod zarząd syndyka.

Jeżeli upadły jest osobą prawną, w skład masy upadłości wchodzi wszystkie aktywa i pasywa spółki, z wyłączeniem praw udziałowych wspólników tej spółki. Syndyków wybiera się spośród osób, które cechują się odpowiednim zmysłem oraz uczciwością i wiarygodnością w zarządzaniu.

W praktyce sędziowie sądów okręgowych właściwych w sprawach gospodarczych wybierają syndyków z wykazu adwokatów (*avocats*). Sąd może jednak wyznaczyć syndyka również spośród notariuszy lub biegłych rewidentów / audytorów, o ile wymaga tego interes upadłego.

Tak jak w przypadku wszystkich postępowań z udziałem przedsiębiorców sądem właściwym w sprawach upadłościowych jest sąd gospodarczy.

To zatem do obowiązków sądu gospodarczego należy wydanie postanowienia o ogłoszeniu upadłości, określenie daty zaprzestania regulowania zobowiązań, wyznaczenie poszczególnych uczestników postępowania (sędziego-komisarza (*juge-commissaire*), syndyka (*curateur*)), wyznaczenie terminu do zgłaszania wierzytelności oraz przygotowanie sprawozdania z weryfikacji wierzytelności, a także wydanie postanowienia o zamknięciu postępowania upadłościowego.

Zarządzanie majątkiem dłużnika powierza się wyznaczonemu przez sąd syndykowi, który odpowiada za likwidację tego majątku i podział zysków z likwidacji między poszczególnych wierzycieli zgodnie z zasadami dotyczącymi wierzytelności uprzywilejowanych i wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo.

Sędzia-komisarz odpowiada za nadzór nad czynnościami podejmowanymi w związku z upadłością, zarządzaniem majątkiem i jego likwidacją. Na rozprawie sędzia-komisarz zgłasza wszelkie ewentualne spory oraz zarządza wdrożenie środków pilnych, niezbędnych do zabezpieczenia i zachowania składników masy upadłości. Sędzia-komisarz przewodniczy również zgromadzeniom wierzycieli upadłego.

Po ogłoszeniu upadłości przez sąd upadły przedsiębiorca traci prawo zarządu swoim majątkiem oraz nie może już regulować płatności lub zawierać umów ani podejmować innych czynności dotyczących tego majątku.

2. Nadmierne zadłużenie

Jeżeli chodzi o zobowiązania dłużnika i skutki wszczęcia postępowania wspólnej spłaty dla jego majątku, należy mieć na uwadze, że dłużnik poddany jest obowiązkowi należytego postępowania.

W okresie należytego postępowania dłużnik obowiązany jest:

współpracować z organami i podmiotami uczestniczącymi w postępowaniu poprzez wyrażenie zgody na dobrowolne podawanie wszelkich informacji

o swoim majątku, swoich dochodach i długach oraz wszelkich zmianach swojej sytuacji;

prowadzić, w miarę możliwości, działalność zarobkową w sposób odpowiadający swoim zdolnościom;

nie pogarszać swojej niewypłacalności oraz sumiennie podejmować czynności służące zmniejszeniu swojego zadłużenia;

nie faworyzować konkretnego wierzyciela, z wyjątkiem wierzycieli alimentacyjnych w zakresie zobowiązań bieżących, wynajmujących w zakresie zobowiązań bieżących z tytułu czynszu za lokal spełniający podstawowe potrzeby dłużnika, dostawców towarów i usług niezbędnych do prowadzenia godnego życia,

a także wierzycieli w zakresie egzekucji bieżących zobowiązań odszkodowawczych wynikających z popełnienia umyślnego przestępstwa z użyciem przemocy, wywołującego uszczerbek na zdrowiu;

wywiązywać się z podjętych w postępowaniu zobowiązań.

W postępowaniu przewidziano **dwie rodzaje organów** w zależności od tego, czy jest to **postępowanie ugodowe czy postępowanie sądowe**.

Postępowanie ugodowe prowadzi Komisja Mediacyjna. Członków Komisji Mediacyjnej powołuje minister. Komisja, w skład której wchodzi m.in.

przewodniczący i sekretarz, zbiera się co najmniej raz na kwartał. Kandydaci na członków Komisji Mediacyjnej mają obowiązek przedstawić stosowne

dokumenty, w tym m.in. zaświadczenia z rejestru karnego. Powołani członkowie mają prawny obowiązek zawiadomić ministra o wszelkich toczących się

przeciwko nim postępowaniach karnych lub o wydanych przeciwko nim wyrokach skazujących, co umożliwi mu wyznaczenie innych osób na ich miejsce.

Członkowie Komisji Mediacyjnej otrzymują diety w wysokości 10 EUR za jedno posiedzenie, zaś przewodniczący – w wysokości 20 EUR za jedno

posiedzenie.

Komisja Mediacyjna rozstrzyga w szczególności w zakresie wniosków o wszczęcie postępowania oraz o dopuszczalności zgłoszonych wierzytelności.

Ponadto Komisja zatwierdza lub zmienia projekty zawartych uгод, które są jej przedkładane po zakończeniu czynności wyjaśniających przez Biuro Informacji i Porad w sprawach Nadmiernego Zadłużenia (zwane dalej „Biurem”).

Jeżeli w terminie sześciu miesięcy od dnia uwzględnienia przez Komisję wniosku o wszczęcie postępowania zainteresowane strony nie przyjmą zaproponowanej ugody, Komisja sporządza protokół, w którym informuje o niepowodzeniu postępowania ugodowego. W terminie dwóch miesięcy od dnia

opublikowania tego protokołu w rejestrze dłużnik może wnieść do sądu okręgowego właściwego dla jego miejsca zamieszkania o wszczęcie sądowego

postępowania naprawczego. Jeżeli we wskazanym terminie dłużnik nie złoży takiego wniosku, ponowny wniosek o wszczęcie postępowania wspólnej spłaty

zobowiązań będzie mógł złożyć dopiero po upływie dwóch lat od dnia ogłoszenia protokołu w rejestrze.

W razie wszczęcia **sądowego postępowania naprawczego** strony zostaną wezwane do stawienia przed sądem pokoju, który może zażądać od nich przedstawienia wszelkich dokumentów lub informacji umożliwiających ustalenie majątku dłużnika (jego aktywów i pasywów).

Na podstawie otrzymanych informacji sąd sporządza plan naprawczy, który obejmuje środki umożliwiające dłużnikowi uregulowanie zobowiązań.

Sporządzony przez sąd plan naprawczy obowiązuje przez maksymalnie siedem lat i może zostać uchylony jedynie w nielicznych przypadkach (w

szczególności gdy dłużnik nie przestrzega nałożonych na niego przez plan naprawczy zobowiązań).

3. Zarząd komisaryczny

W ramach zarządu komisarycznego dłużnik traci swoje uprawnienia decyzyjne na rzecz komisarzy (*commissaires*), których zadaniem jest sporządzenie

spisu inwentarza oraz planu restrukturyzacyjnego albo planu likwidacji i podziału aktywów. Ponadto dłużnik nie może podejmować czynności, które

utrudniałyby powołanym w tym postępowaniu komisarzom wykonywanie obowiązków.

4. Postępowanie układowe

W postępowaniu układowym dłużnik nie może sprzedać ani obciążyć hipoteką żadnego składnika majątku ani zaciągnąć jakiegokolwiek zobowiązania bez

zgody sędziego delegowanego (*juge délégué*). Sędzia delegowany sporządza spis inwentarza i bada sytuację przedsiębiorstwa, w razie konieczności

korzystając z pomocy biegłych.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Poszczególne rodzaje postępowań, które wskazano powyżej, nie powodują wygaśnięcia wierzytelności uprzywilejowanych, z wyjątkiem postępowania układowego.

1. Postępowanie układowe

Wierzyciele posiadający wierzytelności zabezpieczone rzeczowo, którzy biorą udział w głosowaniu nad układem, tracą status wierzycieli uprzywilejowanych (art. 10 ustawy z dnia 14 kwietnia 1886 r.).

2. Postępowanie upadłościowe

Jeżeli chodzi o upadłość, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, jeżeli sąd ogłosił upadłość dłużnika, nie można już dokonać potrącenia ustawowego, sądowego ani umownego, nawet pomiędzy istniejącymi już wierzytelnościami, jeżeli do tej chwili nie spełniały jednego z trzech kryteriów, tj. bezsporności, wymagalności i jednorodności. Chociaż ogłoszenie upadłości może uniemożliwić dokonanie potrącenia ustawowego, nie należy stąd twierdzić, że taka sytuacja wystąpi w sposób bezwzględny lub z mocą wsteczną. Ogłoszenie upadłości nie wpływa na możliwość **potrącenia ustawowego**, jeżeli stosowne przesłanki zostały spełnione przed wszczęciem przez sąd postępowania upadłościowego. Sąd Apelacyjny (Cour d'appel) orzekł, że „znajdowanie się w okresie pomiędzy zaprzestaniem regulowania zobowiązań a wszczęciem postępowania nie stoi na przeszkodzie w dokonywaniu takich potrąceń.

Dokonanie potrącenia ustawowego jest możliwe mimo zaprzestania płatności. Nie stanowi ono czynności dłużnika, ponieważ potrącenie następuje bez jego wiedzy; taka sytuacja nie wchodzi w zakres zastosowania art. 445 kodeksu spółek handlowych”.

Jeżeli chodzi o **potrącenie sądowe**, sąd nie może go ustanowić po wszczęciu postępowania zbiorowego. Można go jednak dokonać w okresie pomiędzy zaprzestaniem regulowania zobowiązań a wszczęciem postępowania, o ile postanowienie ustanawiające je uprawomocniło się (nie można już go zaskarżyć). Wówczas potrącenie staje się skuteczne dopiero w dniu wydania tego postanowienia.

Jeżeli chodzi o **potrącenie umowne**, jest ono oczywiście niedopuszczalne po wszczęciu postępowania zbiorowego. Nie można go dokonać również w okresie pomiędzy zaprzestaniem regulowania zobowiązań a wszczęciem postępowania, ponieważ zgodnie z art. 445 kodeksu spółek handlowych taki sposób świadczenia jest wadliwy i w konsekwencji powoduje nieważność czynności z mocy prawa [1].

Należy jednak mieć na uwadze, że w ustawie z dnia 5 sierpnia 2005 r. o zabezpieczeniach finansowych (loi du 5 août 2005 sur les garanties financières) przewidziano szczególne odstępstwa od opisanych powyżej zasad dotyczące np. umów potrącenia, które strony mogą zawrzeć w dniu wszczęcia postępowania dotyczącego niewypłacalności (lub nawet w późniejszym terminie – zob. art. 18 i nast. ustawy z dnia 5 sierpnia 2005 r. o zabezpieczeniach finansowych).

3. Zarząd komisaryczny

Jeżeli chodzi o zarząd komisaryczny, postępowanie układowe lub moratorium w spłacie zadłużenia, dokonywanie takich potrąceń po utracie przez dłużnika prawa do rozporządzania swoimi majątkiem oraz do wykonywania swoich praw jest niedopuszczalne.

[1] „La compensation comme garantie d'une créance sur un débiteur en faillite”, Pierre HURT, J.T., 2010, s. 30.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Jednym z głównych problemów, z którymi borykają się syndycy po wszczęciu przez sąd postępowania upadłościowego, są obowiązujące umowy, które zostały zawarte przed ogłoszeniem upadłości. Przyjmuje się, że te obowiązujące umowy pozostają w mocy do czasu ich rozwiązania przez syndyka, z wyjątkiem umów o pracę, które w dniu ogłoszenia upadłości wygasają automatycznie [art. 12-1 kodeksu pracy (Code du travail)].

Rozważając możliwość tymczasowego dalszego obowiązywania takich umów, syndyk bierze pod uwagę interesy różnych stron. Jeżeli umowa zawiera postanowienia, zgodnie z którymi wygasa ona w razie ogłoszenia upadłości jednej ze stron, syndyk ma obowiązek zdecydować, czy zamierza zakwestionować zastosowanie tych postanowień (mając na uwadze, że ważność tych postanowień jest kwestią sporną; np. w Belgii w odniesieniu do umów najmu komercyjnego takie postanowienia uważa się za nieważne).

W każdym razie decyzja o utrzymaniu w mocy lub rozwiązaniu tych umów należy zasadniczo wyłącznie do syndyka. Jeżeli druga strona umowy zakwestionuje decyzję syndyka, powołując się na automatyczne wygaśnięcie umowy wskutek ogłoszenia upadłości kontrahenta, syndyk prawdopodobnie będzie zmuszony wziąć udział w postępowaniu sądowym, którego wynik jest niepewny, a które wiąże się z kolejnymi kosztami obciążającymi masę upadłości [1].

[1] Źródła: „Les procédures collectives au Luxembourg”, Yvette HAMILIUS i Brice HELLINCKX (autorzy rozdziału 3), Editions Larcier, 2014, s. 86.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

1. Postępowanie układowe, postępowanie upadłościowe, moratorium w spłacie zadłużenia i zarząd komisaryczny

Jeżeli chodzi o postępowanie układowe, postępowanie upadłościowe, moratorium w spłacie zadłużenia i zarząd komisaryczny, czynności egzekucyjne wobec przedsiębiorcy i jego majątku ulegają zawieszeniu. W Wielkim Księstwie Luksemburga nie ma jednak przepisów prawa zakazujących wierzycielom podejmowania czynności zmierzających do zachowania integralności majątku ich dłużnika.

We wszystkich tych postępowaniach dłużnik nie może swobodnie rozporządzać swoim majątkiem. „Od chwili wydania przez sąd orzeczenia o ogłoszeniu upadłości do chwili zamknięcia postępowania nie można skutecznie dokonać żadnej czynności prawnej wobec samego upadłego względem majątku, który wchodzi w skład masy upadłości” (Lux. 12 stycznia 1935 r., Pas. 14, s. 27). „Wierzyciele nieuprzywilejowani oraz wierzyciele posiadający ogólną wierzytelność uprzywilejowaną nie mogą w okresie upadłości pozwać upadłego ani nawet syndyka, lecz mają jedynie możliwość zgłoszenia wierzytelności lub wytoczenia powództwa o uznanie ich wierzytelności” (Cass. 13 listopada 1997 r., Pas. 30, s. 265).

W niektórych przypadkach można jednak podejmować pewne czynności w zakresie rozporządzania majątkiem – za aprobatą osoby wyznaczonej przez sąd gospodarczy (dotyczy to moratorium w spłacie zadłużenia lub zarządu komisarycznego).

Ponadto na mocy orzeczenia o ogłoszeniu upadłości długi, które nie były należne, stają się wymagalne, a odsetki od nich przestają być naliczane.

2. Nadmierne zadłużenie

Jeżeli chodzi o postępowanie wspólnej spłaty zobowiązań, uwzględnienie przez Komisję Mediacyjną wniosku dłużnika powoduje automatyczne zawieszenie wszelkich czynności egzekucyjnych prowadzonych przeciwko majątkowi dłużnika, z wyjątkiem czynności dotyczących zobowiązań alimentacyjnych. Ponadto przestają być naliczane odsetki, a długi, które nie były należne, stają się wymagalne.

Jeżeli postępowanie ugodowe zakończy się niepowodzeniem, sąd pokoju prowadzący postępowanie może zawiesić wszelkie czynności egzekucyjne na tych samych warunkach co wskazane powyżej.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Jeżeli chodzi o postępowania sądowe będące w toku w chwili wszczęcia przez sąd postępowania dotyczącego niewypłacalności, syndyk może je kontynuować. W takich przypadkach powodowie powinni jednak włączyć syndyka do postępowania, jako jedyne uprawnionego do skutecznej reprezentacji upadłego dłużnika.

Jeżeli sąd uzna roszczenia wobec dłużnika, wierzyciele, którzy wnieśli przeciw niemu powództwa przed ogłoszeniem upadłości, uzyskują zabezpieczenie (*titre*), które będą mogli wykorzystać w postępowaniu likwidacyjnym majątku dłużnika. Egzekucja przymusowa tego tytułu nie jest jednak możliwa, ponieważ wskutek ogłoszenia upadłości dłużnik traci prawo zarządu swoim majątkiem.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

1. Postępowanie upadłościowe

Wierzyciele powiadamia się o upadłości ich dłużnika, publikując zawiadomienie o upadłości w co najmniej jednej gazecie wydawanej w Luksemburgu. Następnie wierzyciele powinni zgłosić wierzytelności wraz z zabezpieczeniami (*titres*) w sekretariacie sądu okręgowego właściwego w sprawach gospodarczych w terminie określonym w orzeczeniu o ogłoszeniu upadłości. Urzędnik sądowy rejestruje wierzytelności i wydaje potwierdzenie ich przyjęcia. Zgłoszenia wierzytelności powinny być podpisane. Należy w nich podać nazwiska, imiona, wykonywane zawody i adresy wierzycieli oraz kwoty wierzytelności, ich podstawy oraz wszelkie gwarancje lub zabezpieczenia związane z wierzytelnością. Następnie poszczególne wierzytelności są weryfikowane w obecności syndyka, upadłego dłużnika i sędziego-komisarza.

W razie sporów w ramach tej procedury sąd może wezwać wierzycieli do stawienia się w celu wyjaśnienia szczegółów dotyczących przysługujących im wierzytelności oraz ich podstaw lub dokładnej kwoty podczas przesłuchania (*examen contradictoire*).

Jeżeli syndyk ustalił, że są aktywa w majątku dłużnika, które można podzielić między wierzycieli, wzywa ich do stawienia się na posiedzeniu, podczas którego przedstawia sprawozdanie rachunkowe, zaś wierzyciele mają możliwość wyrażenia opinii na temat planu podziału.

Jeżeli aktywa są niewystarczające, sąd wydaje postanowienie o zamknięciu postępowania upadłościowego.

Jeżeli syndyk nie wywiązał się ze swoich obowiązków w sposób zadowalający wierzycieli, mogą oni wnieść zażalenie do sędziego-komisarza, który w razie potrzeby może powołać innego syndyka.

2. Zarząd komisaryczny

W ramach zarządu komisarycznego komisarze mają obowiązek przedstawić wierzycielom szczegółowe informacje na temat planu restrukturyzacyjnego lub planu likwidacji majątku.

Wierzyciele mogą zostać wówczas poproszeni o przedstawienie uwag. W terminie 15 dni od dnia uzyskania tych informacji wierzyciele powinni poinformować sekretariat o swojej decyzji dotyczącej przyjęcia planu. Nie można go wdrożyć, jeżeli na jego przyjęcie nie zgodzi się ponad połowa wierzycieli, których wierzytelności stanowią więcej niż połowę pasywów dłużnika.

3. Postępowanie układowe

W postępowaniu układowym zwołuje się zgromadzenie wierzycieli, aby umożliwić im omówienie propozycji układowych przedstawionych przez sędziego delegowanego. W związku z tym wierzyciele powinni zgłosić swoje wierzytelności i określić, czy przyjmują propozycje układowe.

Następnie wierzyciele mogą również przedstawić uwagi na posiedzeniu zorganizowanym w celu przyjęcia układu. Mogą oni również złożyć zażalenie na postanowienie w sprawie zatwierdzenia układu, jeżeli nie zostali zaproszeni na zgromadzenie wierzycieli lub jeżeli zagłosowali przeciwko przyjęciu propozycji układowych.

4. Nadmierne zadłużenie

W postępowaniu ugodowym w pierwszej kolejności wierzyciele powinni zgłosić swoje wierzytelności do Biura Informacji i Porad w sprawach Nadmiernego Zadłużenia. Następnie wierzyciele mogą czynnie uczestniczyć w procesie przyjęcia ugody przez to Biuro.

W dalszej kolejności Komisja Medacyjna w sprawach Nadmiernego Zadłużenia zwołuje zgromadzenie wierzycieli i przedstawia propozycje zawarte w ugodzie. Aby ugodę można było uznać za przyjętą, za jej przyjęciem powinno opowiedzieć się co najmniej 60% wierzycieli, których wierzytelności stanowią 60% wszystkich wierzytelności. Brak stanowiska wierzycieli oznacza udzielenie zgody.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

Syndycy w postępowaniu upadłościowym reprezentują zarówno upadłego, jak i ogół wierzycieli. W ramach tych podwójnych kompetencji nie tylko odpowiadają oni za zarządzanie majątkiem upadłego, ale mają również prawo nadzoru – jako powodowie lub pozwani – nad wszelkimi czynnościami podejmowanymi w celu zachowania majątku, który ma służyć jako zabezpieczenie interesów wierzycieli, a także do odzyskania lub pomnożenia tego majątku we wspólnym interesie wierzycieli (Sąd Apelacyjny, 2 lipca 1880 r., Pas. 2, s. 49).

Syndyk może podejmować wszelkie czynności względem wspólnego zabezpieczenia wierzycieli, którym jest majątek upadłego, tj. czynności służące odzyskaniu, ochronie lub likwidacji tego majątku (Sąd Apelacyjny, 25 lutego 2015 r., Pas. 37, s. 483).

Jeżeli chodzi o umowy, które obowiązywały po wydaniu przez sąd orzeczenia o ogłoszeniu upadłości, syndyk ma obowiązek zdecydować, czy umowy te należy rozwiązać, czy też – jeżeli mogą przynieść zysk – lepszym rozwiązaniem byłoby ich utrzymanie w mocy w celu późniejszej spłaty zobowiązań upadłego.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Wszyscy wierzyciele powinni zgłosić swoje wierzytelności niezależnie od ich rodzaju oraz bez względu na to, czy są one wierzytelnościami uprzywilejowanymi. Wyjątkiem w tym postępowaniu są jednak wierzytelności masy upadłości, tj. wierzytelności, które powstały po wszczęciu postępowania upadłościowego oraz w związku z prowadzeniem tego postępowania (np. koszty wynagrodzenia syndyka, czynsz należny po ogłoszeniu upadłości itd.).

Jeżeli chodzi o wierzytelności masy upadłości powstałe po wszczęciu przez sąd postępowania dotyczącego niewypłacalności i które wynikają z zarządu tą masą lub kontynuowania niektórych działań przedsiębiorstwa w upadłości, są one zaspokajane przed podziałem pozostałych aktywów pomiędzy wierzycieli masy. Wierzytelności masy upadłości mają zatem we wszystkich przypadkach pierwszeństwo przed wierzytelnościami pozostałymi.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

1. Postępowanie upadłościowe

W postępowaniu upadłościowym orzeczenie o ogłoszeniu upadłości publikuje się na różne sposoby (w prasie, wpis w rejestrze prowadzonym w sądzie gospodarczym), tak aby wierzyciele upadłego dłużnika mogli dowiedzieć się o sytuacji dłużnika oraz się ujawnić (art. 472 kodeksu spółek handlowych). Następnie wierzyciele powinni zgłosić swoje wierzytelności w sekretariacie sądu gospodarczego oraz przedłożyć dokumenty na ich potwierdzenie (art. 496 kodeksu spółek handlowych).

Formularz, za pomocą którego wierzyciele mogą zgłosić swoje wierzytelności, jest dostępny w internecie pod adresem:

<http://www.justice.public.lu/fr/creances/declaration-creance/index.html>

Syndyk odpowiedzialny za likwidację masy weryfikuje wierzytelności i może je kwestionować (art. 500 kodeksu spółek handlowych).

Każda zakwestionowana zgłoszona wierzytelność podlega rozpatrzeniu przez sąd.

Jeżeli jednak zaistnieją kwestie sporne należące do kategorii spraw nierozpatrywanych przez sąd okręgowy orzekający w sprawach gospodarczych, podlegają one rozpoznaniu przez właściwy sąd, który wyda orzeczenie co do istoty sprawy. Kieruje się je również do rozpoznania przez sąd okręgowy właściwy w sprawach gospodarczych, który zgodnie z art. 504, określa, do jakiej wysokości roszczeń wierzyciel sporny może brać udział w negocjowaniu układu (art. 502).

2. Postępowanie układowe

W postępowaniu układowym dłużnik, który wnosi o zawarcie układu, ma obowiązek wskazać we wniosku dane osobowe i adresy wierzycieli oraz kwoty ich wierzytelności (art. 3 ustawy z dnia 14 kwietnia 1886 r.).

Wierzyciele otrzymują przesyłką poleconą zawiadomienie (art. 8 ustawy z 14 kwietnia 1886 r.) zawierające wezwanie do udziału w zgromadzeniu wierzycieli w celu głosowania nad układem.

Wezwanie to publikuje się również w prasie.

Na zgromadzeniu tym wierzyciele zgłaszają swoje wierzytelności, podając ich wysokość.

Jak wskazano powyżej, wierzyciele zabezpieczeni rzeczowo, którzy biorą udział w głosowaniu nad układem, tracą status wierzycieli uprzywilejowanych (art. 10 ustawy z dnia 14 kwietnia 1886 r.).

3. Moratorium w spłacie zadłużenia

Jeżeli chodzi o moratorium w spłacie zadłużenia dłużnik również ma obowiązek przedstawić wykaz wierzycieli, podając ich siedzibę lub miejsca zamieszkania wraz z kwotami przysługujących im wierzytelności.

Wezwanie do udziału w zgromadzeniu przesyła się wierzycielom przesyłką poleconą (art. 596 kodeksu spółek handlowych). Wezwanie to ogłasza się również w prasie.

Na zgromadzeniu, na które wierzyciele zostali wezwani, są oni obowiązani zgłosić przysługujące im wierzytelności, wskazując ich kwoty (art. 597 kodeksu spółek handlowych).

4. Zarząd komisaryczny

W ramach zarządu komisarycznego wierzytelności nie zgłasza się, ani nie przyjmuje. We wniosku o ustanowienie zarządu komisarycznego dłużnik wskazuje sądowi dane swoich wierzycieli.

Następnie sąd zawiadamia tych wierzycieli o planie restrukturyzacyjnym lub planie likwidacji aktywów sporządzonym przez wyznaczonych przez sąd komisarzy.

5. Postępowanie oddłużeniowe

W terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia zawiadomienia dotyczącego wspólnej spłaty zobowiązań wierzyciele nadmiernie zadłużonego dłużnika obowiązani są **zgłosić przysługujące im wierzytelności do Biura Informacji i Porad w sprawach Nadmiernego Zadłużenia**.

Zgłoszenie wierzytelności wymaga spełnienia kryteriów określonych w art. 6 i 7 rozporządzenia Wielkiego Księcia z dnia 17 stycznia 2014 r. wykonującego ustawę z dnia 8 stycznia 2013 r. o nadmiernym zadłużeniu (règlement grand-ducal du 17 janvier 2014 portant exécution de la loi du 8 janvier 2013 concernant le surendettement).

Wierzyciele mogą skorzystać z [formularza zgłoszenia](#).

Dopuszczalność zgłaszanych wierzytelności bada Komisja Mediacyjna.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

Zgodnie z podstawową zasadą prawa upadłościowego każdy wierzyciel otrzymuje taki sam udział, proporcjonalnie do kwoty przysługującej mu wierzytelności.

Niektórych wierzycieli zabezpieczonych lub wierzycieli uprzywilejowanych, zaspokaja się w pierwszej kolejności.

Wierzyciele uprzywilejowani są zaspokajani w kolejności określonej w ustawie, zgodnej z porządkiem publicznym (właściciele wynajmujący nieruchomości, wierzyciele hipoteczni, wierzyciele zabezpieczeni zastawem na przedsiębiorstwie, a w szczególności Skarb Państwa w najszerszym rozumieniu tego pojęcia).

Co do zasady syndyk stosuje przepisy art. 2096–2098 oraz art. 2101 i art. 2102 kodeksu cywilnego (Code civil).

Syndyk ma obowiązek zweryfikować każdą wierzytelność, stosując przepisy prawa i orzecznictwo.

Aktywa netto przysługujące wierzycielom nieuprzywilejowanym należy podzielić w sposób proporcjonalny zgodnie z art. 561 akapit pierwszy kodeksu spółek handlowych.

Po zapoznaniu się z wysokością opłat określonych przez sąd oraz kwoty pozostałej do podziału między wierzycieli nieuprzywilejowanych i ustaleniu przez sąd kolejności wierzycieli uprzywilejowanych syndyk sporządza plan podziału aktywów, który w pierwszej kolejności przedkłada sędziemu-komisarzowi.

Zgodnie z art. 533 kodeksu spółek handlowych syndyk przesyła przesyłką poleconą wszystkim wierzycielom wezwanie na posiedzenie w celu przedstawienia im sprawozdania finansowego. Do tego wezwania syndyk załącza kopię planu podziału aktywów.

Wezwanie na posiedzenie doręcza upadłemu komornik sądowy (*huissier*) lub ogłasza się je w jednej z luksemburskich gazet.

Jeżeli żaden z wierzycieli nie zakwestionuje sprawozdania finansowego syndyka, syndyk sporządza protokół z posiedzenia na podstawie planu podziału aktywów i przedkłada go do podpisu sędziemu-komisarzowi oraz sekretarzowi (*greffier*).

Po przedstawieniu sprawozdania finansowego syndyk spłaca wierzycieli.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

1. Postępowanie upadłościowe

W postępowaniu upadłościowym po dokonaniu spłat syndyk może złożyć wniosek o zamknięcie postępowania upadłościowego, będący dla sądu podstawą do jego zakończenia.

Zgodnie z art. 536 kodeksu spółek handlowych wierzyciele nie mogą dochodzić roszczeń od upadłego, którego sąd nie uznał za winnego doprowadzenia do swojej upadłości wskutek niedbalstwa lub umyślnego działania, co stanowi czyn zagrożony odpowiedzialnością karną, chyba że w ciągu siedmiu lat od dnia wydania orzeczenia o zamknięciu postępowania z powodu niewystarczających aktywów jego sytuacja majątkowa ulegnie poprawie.

Zgodnie z art. 586 kodeksu spółek handlowych upadły, który w pełni wywiązał się ze wszystkich wymagalnych zobowiązań, głównych, jak i odsetek i kosztów, może uzyskać rehabilitację, wnosząc o to do Sądu Najwyższego (Cour supérieure de justice).

2. Postępowanie układowe, moratorium w spłacie zadłużenia, zarząd komisaryczny

Jeżeli chodzi o postępowanie układowe, moratorium w spłacie zadłużenia oraz zarząd komisaryczny, sąd zamyka postępowanie orzeczeniem o zastosowaniu odpowiedniego środka.

Sąd może nałożyć na upadłego dłużnika sankcje przewidziane w kodeksie cywilnym lub w kodeksie karnym.

Jeżeli sąd uzna, że upadły doprowadził do swojej upadłości, dopuszczając się rażącego niedbalstwa, może zakazać mu prowadzenia działalności gospodarczej, czy to bezpośrednio, czy za pośrednictwem innej osoby. Zakaz ten dotyczy również objęcia w spółce funkcji pozwalającej na podejmowanie w niej decyzji.

Inne sankcje przewidziane w kodeksie cywilnym, które sąd może nałożyć w odniesieniu do upadłości spółek handlowych, obejmują możliwość rozszerzenia upadłości na osoby sprawujące funkcje kierownicze w spółce oraz możliwość wytoczenia powództwa na podstawie art. 1382 i 1383 kodeksu cywilnego (odpowiedzialność odszkodowawcza na zasadach ogólnych), a także art. 59 i 192 ustawy o spółkach handlowych (loi sur les sociétés commerciales).

Sąd może nałożyć na upadłego również sankcje przewidziane w kodeksie karnym (bankructwo przestępcze).

W postępowaniu układowym dłużnik, który skorzystał z tego trybu, ma obowiązek spłacić zobowiązania względem wierzycieli, jeżeli jego sytuacja majątkowa poprawiła się (art. 25 ustawy z dnia 14 kwietnia 1886 r. o postępowaniu układowym).

W postępowaniu układowym nie bierze się pod uwagę następujących kategorii zobowiązań:

podatków i innych należności wobec państwa;

wierzytelności uprzywilejowanych i zabezpieczonych hipotekami lub zastawami;

zobowiązań alimentacyjnych.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

Jeżeli po zamknięciu postępowania dotyczącego niewypłacalności pozostały aktywa, wierzyciele otrzymują pełne kwoty lub proporcjonalną część kwot przysługujących im wierzycielności zgodnie z warunkami podziału, które sąd przyjął w orzeczeniu zamykającym postępowanie.

Jeżeli sąd nie uznał upadłego za winnego przestępstwa bankructwa zwykłego albo podstępnego, wierzyciele nie mogą dochodzić od niego swoich roszczeń, chyba że w ciągu siedmiu lat od dnia wydania orzeczenia zamykającego postępowanie upadłościowe sytuacja majątkowa dłużnika poprawiła się.

Wierzyciele mogą również wytoczyć powództwo na podstawie art. 1382 i 1383 kodeksu cywilnego, powołując się na odpowiedzialność odszkodowawczą na zasadach ogólnych osób sprawujących funkcje kierownicze w podmiocie upadłym, lub powództwo na podstawie art. 59 i 192 ustawy o spółkach handlowych (odpowiedzialność dyrektorów i członków zarządu w zakresie sprawowanego mandatu).

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Koszty wniosku o ogłoszenie upadłości stanowią część kosztów masy upadłości.

Ponieważ są to koszty poniesione w związku z prowadzeniem postępowania upadłościowego, pokrywa się je z masy upadłości przed podziałem przez syndyka pozostałych aktywów pomiędzy poszczególnych wierzycieli.

W art. 1 i 2 ustawy z dnia 29 marca 1893 r. o pomocy prawnej i postępowaniu upadłościowym (loi du 29 mars 1893 concernant l'assistance judiciaire et la procédure en débet) określono poszczególne koszty wynikające z wymogów formalnych postępowania dotyczącego niewypłacalności oraz uregulowano kolejność ich pokrywania, w razie gdy aktywa są niewystarczające.

Właściwy sąd okręgowy ustala wynagrodzenie syndyka na podstawie rozporządzenia Wielkiego Księcia z dnia 18 lipca 2003 r. (règlement grand-ducal du 18 juillet 2003).

Syndyk ma obowiązek sporządzić zestawienie kosztów i wynagrodzenia na podstawie odzyskanych aktywów i złożyć je w sądzie okręgowym właściwym w sprawach gospodarczych.

W art. 536-1 akapit drugi kodeksu spółek handlowych określono, że koszty i wynagrodzenia w postępowaniach upadłościowych zakończonych z powodu niewystarczających aktywów pokrywa Administracja Podatków Pośrednich (Administration de l'Enregistrement) na warunkach określonych w ustawie z dnia 29 marca 1893 r. o pomocy prawnej i postępowaniu upadłościowym.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

1. Postępowanie upadłościowe

Wydając orzeczenie o ogłoszeniu upadłości, sąd może postanowić, że datą zaprzestania regulowania przez upadłego zobowiązań jest data wcześniejsza od daty ogłoszenia upadłości. Data ta nie może jednak zostać określona wcześniej niż w okresie sześciu miesięcy poprzedzających wydanie tego orzeczenia. Aby zapewnić ochronę interesów wierzycieli, okres pomiędzy zaprzestaniem regulowania zobowiązań a wydaniem tego orzeczenia określa się mianem „**stanu niewypłacalności**”.

Niektóre czynności dokonane w tym okresie, które mogą naruszać prawa wierzycieli, będą **nieważne**. Chodzi tutaj w szczególności o:

wszelkie czynności, których przedmiotem są rzeczy ruchome lub nieruchomości zbyte przez upadłego pod tytułem darmym lub odpłatnie – za cenę sprzedaży, która jest wyraźnie niższa niż wartość danego składnika majątkowego;

wszelkie świadczenia w gotówce lub świadczenia dokonane przelewem bankowym, w ramach umowy sprzedaży, potrącenia lub w inny sposób w celu uregulowania długów jeszcze niewymagalnych;

wszelkie świadczenia inne niż w gotówce lub świadczenia dokonane za pomocą weksli w celu spłaty długów wymagalnych;

wszelkie hipoteki lub wszelkie inne prawa rzeczowe przyznane przez dłużnika na poczet długów zaciągniętych przed zaprzestaniem regulowania zobowiązań.

Jeżeli chodzi o inne czynności, zasada nieważności nie jest jednak stosowana automatycznie.

W związku z tym niektóre **świadczenia dokonane przez dłużnika** na poczet długów wymagalnych oraz wszelkie inne czynności odpłatne w stanie niewypłacalności mogą być nieważne, jeżeli zostanie udowodnione, że osoby trzecie, na rzecz których tych świadczeń dokonano lub które negocjowały z upadłym, **wiedziały o zaprzestaniu przez dłużnika regulowania zobowiązań**.

Jeżeli wierzyciel wie, że dłużnik nie jest w stanie regulować swoich zobowiązań, nie może podejmować działań w celu zapewnienia sobie uprzywilejowanego traktowania z naruszeniem interesów ogółu wierzycieli.

Hipoteki i prawa uprzywilejowane (droits d'hypothèque et de privilège), które zostały skutecznie uzyskane, można zarejestrować do dnia wydania przez sąd orzeczenia o ogłoszeniu upadłości. Prawa zarejestrowane w ciągu **10 dni poprzedzających dzień zaprzestania regulowania zobowiązań** lub po upływie tego okresu mogą jednak zostać uznane za nieważne, jeżeli od dnia sporządzenia aktu notarialnego ustanawiającego hipotekę do dnia rejestracji upłynęło ponad 15 dni.

Ponadto wszelkie **czynności dokonane podstępnie lub świadczenia dokonane ze szkodą dla wierzycieli**, tj. takie, których dłużnik dokonał, będąc w pełni świadomym szkody, jaką te czynności lub świadczenia wyrządzą wierzycielowi (tj. obniżenie wartości masy upadłości, niezastosowanie się do kolejności zaspokajania wierzycielności itd.), są nieważne bez względu na datę ich dokonania.

Pojęcie stanu niewypłacalności nie ma zastosowania do **umów o ustanowienie zabezpieczenia finansowego** ani do **przyszłych wierzycielności przeniesionych na jednostkę specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji**.

2. Postępowanie układowe

W postępowaniu układowym dłużnik nie może przenieść ani obciążyć hipoteką żadnego składnika majątku. Nie może także zaciągnąć żadnych zobowiązań bez zgody sędziego delegowanego.

3. Zarząd komisaryczny

Od dnia wydania przez sąd orzeczenia dotyczącego wyznaczenia sędziego delegowanego w celu sporządzenia spisu inwentarza przedsiębiorstwa przedsiębiorca nie może – pod rygorem nieważności takich czynności – przenosić ruchomych składników majątkowych, ustanawiać na nich zastawów ani hipotek, zaciągać w związku z nimi zobowiązań ani przyjmować takich składników bez pisemnej zgody sędziego delegowanego.

Należy również pamiętać, że zgodnie z ustawą o zarządzie komisarycznym przedsiębiorca, który zataił część swojego majątku, zawyżył kwotę swoich zobowiązań lub dopuścił do udziału w postępowaniu wierzycieli, którzy zawyżyli kwotę przysługujących im wierzycielności, podlegają odpowiedzialności karnej.

4. Nadmierne zadłużenie

W stosownych przypadkach sędzia może wyznaczyć osoby odpowiedzialne za udzielenie pomocy socjalnej lub edukacyjnej bądź wsparcia w zakresie zarządzania finansami w celu zapewnienia, by część dochodu dłużnika, której nie przeznaczono na spłatę długów, została wykorzystana zgodnie z jej przeznaczeniem.

W ramach swoich obowiązków służbowych osoby te są upoważnione do stosowania wszelkich środków, aby zapobiec wykorzystaniu tej części dochodów do celów niezgodnych z jej przeznaczeniem lub zapobiec naruszeniu interesów gospodarstwa domowego dłużnika.

Ostatnia aktualizacja: 22/05/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.